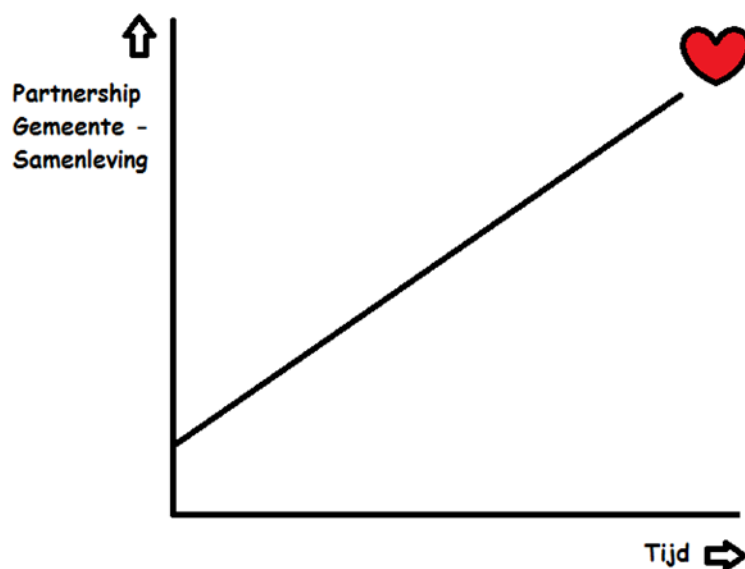

Concept Dynamische transformatie-agenda Sociaal Domein Gemeente Duiven

Versie 22 mei 2017

1.	Inhoudsopgave	
2.	Inleiding	3
3.	Doelstelling en Uitgangspunten voor de transformatie-agenda	4
	3.1 De doelstelling van de transformatie van het sociaal domein	4
	3.2 De uitgangspunten	4
4.	De transformatie in beeld	6
	4.1 Sterke basis	6
	4.2 Laagdrempelige voorzieningen	6
	4.3 Individuele voorzieningen	6
	4.4 Realiseren van nieuwe alternatieven	7
5.	Een korte geschiedenis	8
	5.1 Wat er vooraf ging voor 2015	8
	5.2 Gefaseerde aanpak 2014-2017	8
	5.3 2017 en verder: Vol inzetten op transformatie	9
6.	De vorming van de transformatie-agenda	10
	6.1 Innoverend ontwikkelen (organisch ontwikkelen)	10
	6.2 Ruimte bieden voor kansen	10
	6.3 Samen ontwikkelen (co-creëren)	11
	6.4 Verbinden en dwarsdenken	11
	6.5 Snel en flexibel handelen	11
7.	De maatschappelijke opgaven voor het sociaal domein	12
	7.1 Zelfstandig thuis wonen,	12
	7.2 Meedoen naar vermogen	13
	7.3 Zelfredzaamheid naar vermogen	14
	7.4 De basis op orde	15
8.	Financieel duurzaam	17
	8.1 Financieel houdbaar	17
	8.2 Het financiële kader	17
	8.3 Ontschotten van budgetten	17
	8.4 Onzekerheid financiën	17
9.	Sturing en monitoring	18
	9.1 Inhoudelijke agendavorming: 2 jaarlijkse brede dialoog met de samenleving en partners	18
	9.2 Monitoring en sturing	18
	9.3 De verhouding van de transformatie-agenda tot afzonderlijke beleidsnota's	19

2. Inleiding

In de jaren 2014 tot 2016 hebben we ons in het sociaal domein vooral bezig gehouden met de transitie. Nu we meer bekend zijn met de nieuwe taken, doelgroepen en verantwoordelijkheden, zetten we in op de transformatie van het sociaal domein. Een langdurig veranderingsproces dat we niet alleen kunnen, maar dat we samen met inwoners en partners vormgeven. Een proces waarvoor geen blauwdrukken of panklare oplossingen bestaan en een proces dat zich afspeelt in een steeds veranderende omgeving.

Dit vraagt om een andere manier van beleidsontwikkeling en uitvoering dan tot nu toe. Het vraagt om een beleidsagenda die telkens wordt bijgesteld in de richting die we willen bereiken en die zich kan aanpassen aan snel veranderende omstandigheden. Al werkende en lerende gaan we op pad, telkens voortbouwend op de ervaringen die we opdoen, samen met inwoners en partners. Een keer in de twee jaar gaan we uitgebreid in gesprek met inwoners en partners over de voortgang en ontwikkelingen en bepalen we of de agenda nog actueel is of dat er bijstelling nodig is. Hierdoor blijft de transformatieagenda een dynamisch document.

In voorliggende transformatieagenda beschrijven we uitgangspunten, werkprincipes die een eenduidig denk-, en handeldskader geven voor het veranderproces voor de beleidsterreinen die het sociaal domein vormen. We beschrijven vier inhoudelijke maatschappelijke opgaven, die over de beleidsterreinen heen reiken, waarlangs we de transformatie voor de komende periode vormgeven. We bespreken de financiële kaders, tot slot staan we stil bij sturing en monitoring.

De voorliggende dynamische transformatieagenda is een concept dat we opiniërend met de gemeenteraad willen bespreken.

3. Doelstelling en Uitgangspunten voor de transformatie-agenda

3.1 De doelstelling van de transformatie van het sociaal domein

Bij de transformatie agenda werken we met een doelstelling die we niet als absoluut einddoel hanteren maar veel meer een streefbeeld waar we werkenderwijs naartoe bewegen. Voor de transformatie van het sociaal domein formuleren we de volgende doelstelling:

Het sociaal domein is zodanig ingericht dat in Duiven alle inwoners, kwetsbaar of niet, jong of oud, met of zonder beperking, een plaats hebben en mee kunnen doen in onze samenleving.

3.2 De uitgangspunten

De uitgangspunten die we hier formuleren, geven ons een eenduidig denkkader voor de transformatie. Zij zijn gebaseerd op twee notities: “notitie Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp 2015-2017” en de notitie uit 2015: “Transformatie van het sociaal domein op weg naar een sterke basisinfrastructuur”. De eerste notitie was vooral gericht op de transformatie van individuele voorzieningen en de tweede notitie was vooral gericht op de sterke basis. We brengen de uitgangspunten van beide notities samen voor het hele sociaal domein, aangevuld met de uitgangspunten van overheidsparticipatie.

1. Maximaal benutten van eigen kracht

Inwoners willen en kunnen veel zelf doen. Ze nemen verantwoordelijkheid voor de dingen die ze zelf kunnen realiseren. We willen deze eigen kracht, het vermogen van mensen om zelf oplossingen te bedenken en uit te voeren voor hun eigen uitdagingen, maximaal benutten en daar helpen waar het niet lukt.

Als een individuele inwoner bij ons komt voor ondersteuning, gaan we op zoek naar de eigen kracht en eigen mogelijkheden van de inwoners en zijn naaste omgeving. We gaan hierbij uit van wat er wel mogelijk is en zetten in op de versterking van deze eigen kracht. We nemen de verantwoordelijkheid van de inwoners niet over.

We maken ruimte voor initiatieven van onze inwoners en partners. Ook hier laten we de verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemers en ondersteunen waar nodig.

2. Waar onze inwoners een steuntje in rug nodig hebben, staat de vraag van de inwoners centraal.

Samen met de inwoner gaan we op zoek naar passende ondersteuning, die ervoor zorgt dat de inwoner weer zelfstandig voort kan. Dit houdt in dat we geen standaard oplossingen bieden maar met de inwoner op zoek gaan naar slimme verbindingen en mogelijkheden. We laten niet zoals voorheen het aanbod bepalen hoe de hulpverlening en ondersteuning eruit ziet.

3. We willen dat de ondersteuning zo dicht mogelijk bij de inwoners wordt georganiseerd en zo passend mogelijk

We willen dat onze inwoners zo “normaal” mogelijk kunnen leven, opgroeien en wonen in Duiven. Ook als ze kwetsbaar zijn en ondersteuning nodig hebben. We proberen de hulp en ondersteuning zoveel mogelijk dichtbij inwoners te realiseren zodat ze niet weg hoeven uit de leefomgeving. Met zo licht mogelijk bedoelen we dat we de ondersteuning zoveel mogelijk organiseren vanuit laagdrempelige voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn. We maken hierbij gebruik van onze lokale basisinfrastructuur.

4. Als het nodig is, zetten we individuele voorzieningen in

Als de ondersteuning meer vraagt dan de eigen kracht en de laagdrempelige ondersteuning, zetten we individuele voorzieningen in die specialistisch van aard zijn.

5. We realiseren een financieel duurzaam systeem

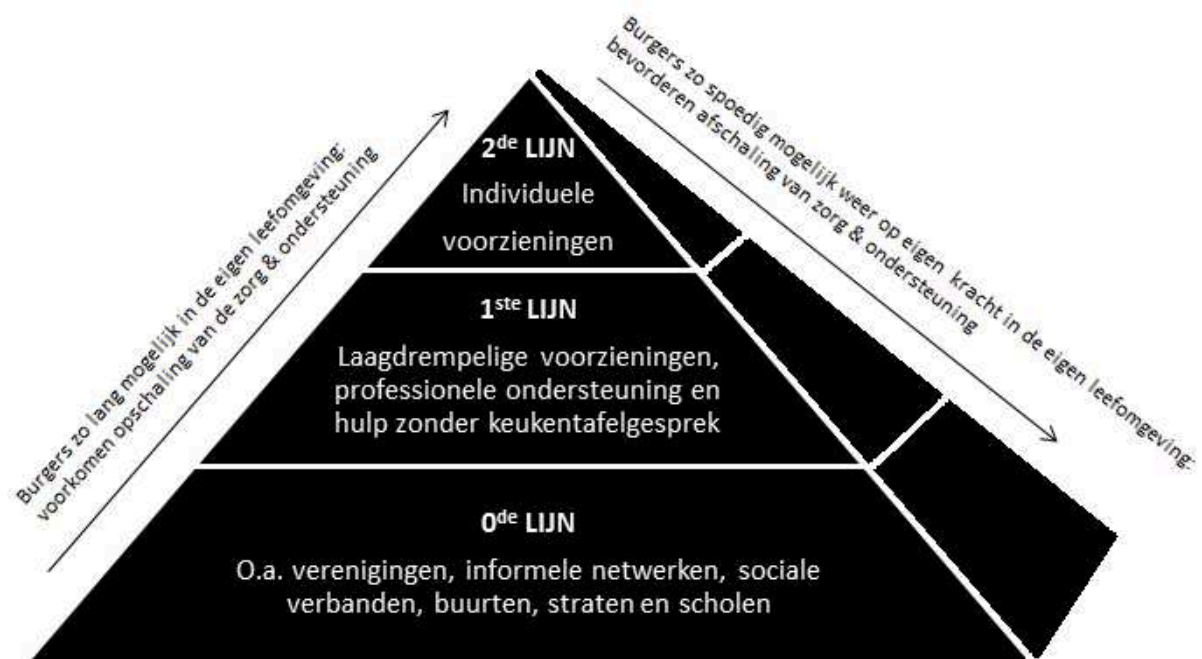
Doordat mensen langer in de thuissituatie worden opgevangen en ondersteund en door de vergrijzing, bestaat het risico dat de budgetten ontoereikend worden om dit allemaal te financieren. Daarom willen we de zorg en ondersteuning zodanig organiseren dat deze op termijn ook betaalbaar blijft.

6. We handelen volgens de principes van overheidsparticipatie

Vanuit de overtuiging dat de samenleving alles in zich heeft om samenlevingsvragen op te lossen en wij als gemeente alles in ons hebben om bij te dragen aan deze oplossing, doen we mee als gemeente aan de samenleving. We geven ruimte aan initiatieven en vertrouwen op de kennis en kunde van inwoners en partners. Volgens de principes van overheidsparticipatie:

- we richten onze blik op de leefwereld en verbinden die met de leefwereld
- we beseffen dat er minder maakbaar is
- we laten die taken los, die de samenleving zelf kan en wil oppakken.

4. De transformatie in beeld

4.1 Sterke basis

Wat we willen bereiken is een piramide met een krachtige en stevige basis, bestaande uit verenigingen, informele netwerken, sociale verbanden, buurten, straten en scholen voor alle inwoners waardoor het prettig leven is in Duiven. Hierin bewegen zich de meeste Duivenaren. Ze zijn volledig zelfstandig in staat om een eigen leven te leiden, kinderen op te voeden, te werken en hun vrije tijd en sociale verbanden aan te gaan. Naast deze zelfstandig functionerende inwoners, nemen ook de kwetsbare inwoners deel aan deze basis. Met kleine aanpassingen en ondersteuning vanuit deze basis is het mogelijk voor onze kwetsbare inwoners om deel te nemen aan deze gewone activiteiten en aan het gewone leven.

4.2 Laagdrempelige voorzieningen

Voor de mensen die ondersteuning nodig hebben ontwikkelen we samen laagdrempelige voorzieningen niveau en ondersteuningsvormen die zonder een keukentafel gesprek toegankelijk zijn, dicht in de buurt georganiseerd. Dit kan in de vorm van collectieve voorzieningen maar ook via individuele ondersteuning. Te denken valt aan ontmoetingsmogelijkheden, cursussen of kortdurende, laagdrempelige hulpverlening.

4.3 Individuele voorzieningen

De top van de piramide wordt gevormd door de individuele voorziening die niet vrij toegankelijk zijn. Via een keukentafel gesprek met onze consultants, en bij de jeugdzorg

ook nog via andere toegangen, kunnen deze voorzieningen worden ingezet. Voorbeelden zijn Jeugd Geestelijke Gezondheid en individuele begeleiding.

We willen dat inwoners zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving blijven en dat de zorg en ondersteuning zo min mogelijk worden opgeschaald. Als onze inwoners individuele specialistische ondersteuning nodig hebben, vangen we ze, als dit maar enigszins mogelijk is, zo spoedig mogelijk weer in hun eigen leefomgeving op te vangen en we bevorderen het afschalen van zorg. We weten ook dat er altijd inwoners zijn waarbij een vangnet van individuele ondersteuning nodig blijft en hier zorgen we dan ook voor.

4.4 Realiseren van nieuwe alternatieven

Door het realiseren van nieuwe alternatieven (dichtbij, op maat, inclusief, vanuit interesse en talent, gebruikmakend van wat er al is in Duiven) kunnen inwoners ondersteund worden op een nieuwe en andere manier. Een voorbeeld hiervan is de pilot Praktijkondersteuner Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg.

Hiermee voldoen we aan twee uitgangspunten: de ondersteuning zo dicht mogelijk bij onze inwoners organiseren en zo passend mogelijke ondersteuning. Vanuit kostenoverweging verwachten we dat we hiermee uitgaven binnen het sociaal domein, beperken. De kosten van de individuele voorzieningen verminderen immers, deze zorg wordt opgevangen in de basis of de laagdrempelige voorzieningen. Op deze manier kan tegen lagere kosten een grotere groep inwoners worden ondersteund en er blijft er ruimte voor het inzetten van individuele ondersteuning voor die mensen die het nodig hebben.

5. Een korte geschiedenis

5.1 Wat er vooraf ging voor 2015

Een aantal jaren geleden kwam men tot de conclusie dat het huidige systeem van de verzorgingsstaat te ver was doorgeschooten.

De algemene opvatting was dat de Nederlanders te afhankelijk van de professionele zorg geworden waren en dat er te weinig een beroep gedaan werd op de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid. Er was een systeem gecreëerd waarin het aanbod bepaalde welke hulp iemand kreeg en waarbij uitgegaan werd van beperkingen in plaats van mogelijkheden. Een systeem dat star geworden was en zich niet kon aanpassen aan de veranderende eisen van de tijd.

Financieel zat de verzorgingsstaat zo in elkaar dat dit op den duur financieel niet meer houdbaar zou zijn. De algemene mening was dat er fundamentele wijzigingen in het systeem nodig waren om ervoor te zorgen dat er weer aanspraak gedaan zou worden op eigen kracht en verantwoordelijkheid en mensen met een ondersteuningsvraag zo veel mogelijk in hun eigen omgeving en netwerk ondersteund en opgevangen konden worden. Dit alles moest er ook toe leiden dat het systeem op lange termijn ook financieel houdbaar is.

Om dit te bereiken werden drie grote decentralisaties uitgevoerd. De zorg voor de jeugd werd in zijn geheel overgeheveld naar de gemeente, ondersteuningstaken vanuit de AWBZ werden in het kader van de Wmo overgeheveld naar de gemeente en de participatiewet werd ingevoerd. De Algemene Wet Bijzonder Ziektekosten werd veranderd in de Wet Langdurige Zorg voor echt onverzekerbare risico's en de zorgverzekeraars kregen een aanzienlijke rol. Het ging hier om een fundamentele verandering in geldstromen, macht en onderlinge verhoudingen. Door deze veranderingen werd de gemeente een belangrijke speler op het gebied van de jeugdzorg, de ondersteuning thuis en de participatie.

5.2 Gefaseerde aanpak 2014-2017

Al vroeg hebben we in Duiven ervoor gekozen om deze fundamentele verandering gefaseerd aan te pakken.

Transitie

De periode 2014-2016 stond vooral in het teken van de transitie. Dit hield in dat we in deze periode de nieuwe taken en producten zonder al te veel wijzigingen hebben overgenomen en ingezet. De belangrijkste doelstelling was dat er geen kinderen of volwassenen tussen wal en schip vielen in deze overgang en dat iedereen die zorg en ondersteuning nodig had, deze ook kreeg.

Een eerste fundamentele verandering die we hebben doorgevoerd in deze periode is het organiseren van de toegang. Voorheen was de toegang tot individuele voorzieningen sterk geprotocolleerd was en op afstand was. Maar meteen vanaf 2015 zijn de keukentafelgesprekken ingevoerd, waarbij onze jeugd-, en Wmo-consulenten op huisbezoek

gaan en samen met de inwoner op zoek gaat naar de beste oplossing voor de ondersteuningsvraag. Hier wordt dus niet meer vanuit het aanbod maar vanuit de hulpvraag gedacht.

Een tweede verandering die we hebben doorgevoerd, is het formeren van een sociaal team voor multiprobleem- situaties. In dit team wordt op basis van het principe 'één gezin, één plan één regisseur' vorm gegeven aan de coördinatie van ondersteuning en hulp bij gezinnen waar meerdere hulpverleners actief zijn.

Start transformatie

In 2015 en 2016 is een start gemaakt met de transformatie van het sociaal domein. We hebben transformatiedoelen opgesteld met de gemeenteraad, die zich vooral richten op de sterke basis en de eerste lijn ook wel de basisinfrastructuur genoemd. We zijn de basis aan het versterken door het basisnetwerk te ontwikkelen, we hebben samen met huisartsen de toegang tot de Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg vorm gegeven. We zijn een pilot opgestart voor activerend werk.

5.3 2017 en verder: Vol inzetten op transformatie

In 2017 kunnen we stellen dat we de nieuwe taken en de nieuwe doelgroepen en de nieuwe partners in beeld hebben. We beginnen zicht te krijgen op onze nieuwe doelgroepen en op hun ondersteuningsbehoefte. We worden steeds meer bekend met onze nieuwe partners en kunnen nu de transformatie werkelijk vorm geven. Hierbij gaan we daadwerkelijk de verbinding maken tussen de verschillende lagen van de piramide: de basis, de laagdrempelige voorzieningen en de individuele voorzieningen. We verbinden de verschillende beleidsonderdelen die voor ons het sociaal domein vormen. Hierbij stellen we enerzijds de inwoners centraal en anderzijds benutten we onze inwoners en partners veel meer in het vinden van slimme oplossingen.

We benaderen het sociaal domein integraal en maken een verbinding tussen de volgende beleidsterreinen:

- cultuur en sport
- onderwijs
- gezondheidsbeleid en jeugdgezondheidszorg
- samenkracht en burgerparticipatie
- inkomensregelingen
- participatie en werk
- individuele voorzieningen Wmo
- individuele voorzieningen Jeugd

6. De vorming van de transformatie-agenda

Het gaat bij de transformatie van het sociaal domein om een verandering die nog nooit eerder heeft plaats gevonden en daarom komen we in een omgeving die nieuw is voor alle spelers. Er zijn geen pasklare oplossingen en er bestaan geen blauwdrukken. De bestaande zekerheden vallen weg. Het sociaal domein is continu in beweging en de decentralisaties zijn nog maar zo kort geleden, dat er telkens nieuwe uitdagingen ontstaan: wetgeving wordt bijgesteld, vergeten doelgroepen komen tevoorschijn, ongewenste bijeffecten van de snelle overgangen worden zichtbaar.

Het is daarom niet mogelijk, om zoals in het verleden het geval was, plannings te maken voor vier jaar, waarin aangegeven werd hoe de wereld er over vier jaar uitziet, welke voorzieningen er zijn en wat dat allemaal kost. Daarvoor is er teveel beweging in het sociaal domein. En daarvoor zijn er ook teveel partners die mede aan het roer staan om de transformatie vorm te geven. Dit vraagt om een andere manier van agenda-vorming voor beleid.

In het voorgaande hebben we uitgangspunten benoemd en beelden uitgewerkt van de nieuwe situatie die we willen bereiken. De manier waarop we deze willen bereiken doen we via de volgende werkprincipes: innoverend ontwikkelen, ruimte bieden voor kansen, samen ontwikkelen, verbinden en dwarsdenken en snel en flexibel handelen.

6.1 Innoverend ontwikkelen (organisch ontwikkelen)

We gaan samen met inwoners en partners op weg om het bestaande beleid en ondersteuningsaanbod om te buigen en te innoveren. Al werkende wijs krijgt de verandering en de innovatie vorm om uiteindelijk het doel te benaderen. Innoveren vraagt een houding van zoeken naar de veranderopgave, aansluiten waar energie zit, experimenteren, doorontwikkelen, vallen en opstaan. Er is ruimte voor fouten en er is een lerende houding. Dit vraagt lef, doorzettingsvermogen en investering.

Het is een blijvende zoektocht naar effectievere alternatieven en meer ruimte voor initiatieven van onze partners, passend bij de behoefte van alle partijen. Meegaand met trends en ontwikkelingen die organisaties en partijen doormaken, via geformuleerde maatschappelijke opgaven en vastgestelde uitgangspunten als kader. We volgen de beweging kritisch en stellen bij waar nodig. In een cyclus van twee jaar houden we de ontwikkelopgaven tegen het licht en stellen bij waar nodig. Hiermee is de transformatie-agenda een dynamisch document.

We hebben dromen
We gaan doen
We leren
We schaven bij of maken een nieuw plan.
(zie stimuleringsbeleid)

6.2 Ruimte bieden voor kansen

De weg naar het herinrichten van het sociaal domein, vraagt om betrokkenheid van allen.

Inwoners en professionals laten we meer dan ooit aan zet. We willen partners en inwoners die kansen en mogelijkheden zien de ruimte geven om deze om deze te ook te kunnen grijpen en te ontwikkelen. We sluiten aan waar de verander- energie en het initiatief zit. We ondersteunen partners en inwoners waar nodig. We willen als gemeente niet meer alleen aan het roer staan. In onze werkwijze volgens het principe van overheidsparticipatie is hiermee de basis voor deze aanpak gelegd. Zoals de aanpak in de DDWD- weken en het stimuleringsbeleid als basis voor het handelen.

6.3 Samen ontwikkelen (co-creëren)

Zoals al eerder is genoemd kan de gemeente deze verandering niet alleen vormgeven. Dit is alleen mogelijk in samenwerking met partners en inwoners. Het is niet meer alleen de gemeente die de maatschappelijke opgaven bepaalt en de agendavorming maar dit gebeurt in samenspraak met partners en inwoners. Hetzelfde geldt voor het ontwikkelen en bepalen van mogelijke oplossingen voor deze opgaven. Ook hier is samenspraak met inwoners en partners noodzakelijk. Een voorwaarde om dit voor elkaar te krijgen is dat partners inwoners en gemeente zich ook gezamenlijk eigenaar voelen voor dit proces.

6.4 Verbinden en dwarsdenken

We zetten in op het vinden van slimme verbindingen en allianties. Hieronder verstaan we alle verbindingen die er mogelijk zijn: verbindingen tussen beleidsterreinen, partners, regelingen en financieringsstromen. Slimme verbindingen tussen specialistische voorzieningen, eerste lijns voorzieningen en de sterke basis. We zoeken naar mogelijkheden om de barrières die er zijn op te lossen. Hierbij is dwarsdenken een vereiste. Door dwars door alle financieringsstromen, regels en wetten, bestaande oplossingen heen te denken, kunnen er nieuwe oplossingen ontstaan. Er liggen grote kansen om vanuit gezamenlijk eigenaarschap, samen bouwen en dwars door de bestaande beleidsterreinen, financieringsstromen en regelingen heen nieuwe oplossingen te vinden en te ontwerpen voor vraagstukken van onze inwoners.

6.5 Snel en flexibel handelen

Bovengenoemde werkprincipes vragen van ons als gemeente een flexibele instelling. We willen snel inspelen op ontwikkelingen en kansen. We willen binnen wet en regelgeving zoveel mogelijk ruimte zoeken om initiatieven en ontwikkelingen mogelijk te maken. We willen snel schakelen tussen de verschillende beleidsterreinen en tussen de verschillende financieringsstromen. Dit heeft als doel om innoverend te ontwikkelen, samen met inwoners en partners, kansen benuttend en steeds op zoek naar het leggen van slimme verbindingen.

7. De maatschappelijke opgaven voor het sociaal domein.

We werken in de transformatie-agenda met maatschappelijke opgaven. Dit zijn brede thema's die over de afzonderlijke beleidsterreinen heen reiken. De maatschappelijke opgaven zijn in vraagvorm geformuleerd omdat dit uitlokt tot het zoeken en vinden van oplossingen vanuit een breed perspectief. We doen dit volgens de werkprincipes zoals die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven. Samen met inwoners en partners wordt pilots gerealiseerd, oplossingsrichtingen geformuleerd en beleid ontwikkeld om dichterbij het uiteindelijke streefbeeld te komen. Gedurende de transformatieperiode kunnen maatschappelijke opgaven verdwijnen en kunnen nieuwe opgaven opkomen omdat het sociaal domein zelf beweeglijk is maar ook omdat de omgeving andere opgaven vraagt. Voor de start van de transformatie-agenda formuleren we de onderstaande maatschappelijke opgaven. Deze zijn geformuleerd op basis van uitkomsten van de DDWD-weken, het interactieve traject van de woonvisie, de overlegtafels in het kader van de regionale aanbestedingen, informatie vanuit loket WWZ en op basis van beleidsinput van ambtenaren.

7.1 Zelfstandig thuis wonen,

Centrale vraag: hoe kan iedere inwoner zolang mogelijk blijven wonen in zijn of haar eigen woonomgeving?

Dit thema richt zich voornamelijk op de fysieke kant van het sociaal domein. Op de gezonde en veilige leefomgeving en op het vinden en realiseren passende woningen of woonvormen voor inwoners met ondersteuningsvragen

Mensen, zowel jong als oud, worden zo lang mogelijk in hun eigen woonomgeving opgevangen. Grote intramurale instellingen worden ontmanteld en we worden in Duiven regelmatig geconfronteerd met vragen voor nieuwe woonvormen. Bijvoorbeeld pleeggezinnen, mensen met autisme, mensen met een beperking en ouderen. Daarnaast wonen steeds meer mensen, die voorheen opgevangen werden in een instelling, in een gewoon huis in een gewone buurt. Over het algemeen gaat dit goed maar dit kan ook leiden tot bijvoorbeeld overlast of vereenzaming.

We weten dat we in 2020 verantwoordelijk worden voor beschermd wonen voor mensen met een chronisch psychiatrische aandoening, waar nu de centrumgemeente verantwoordelijk voor is. Tot slot is de woningbouwvereniging verplicht om passend toe te wijzen, waardoor er een risico bestaat dat kwetsbare inwoners bij elkaar worden geplaatst. Hierdoor kan een concentratie van problematiek in de wijk ontstaan.

Bij de ontwikkeling van de recente woonvisie, zijn deze ontwikkelingen samen met inwoners en partners benoemd. In de woonvisie is voor de uitwerking een duidelijke link gelegd tussen de woonvisie en ontwikkelingen in het sociaal domein.

Bij een gezonde en veilige woonomgeving denken we aan de ontwikkeling van de nieuwe omgevingswet. Deze wet treedt in 2019 in werking. Binnen deze wet is er aandacht voor een gezonde en veilige leefomgeving en is gezondheid expliciet als afwegingskader meegenomen. Hierin wordt de samenhang tussen gezondheid, milieu, veiligheid en een

gezonde leefomgeving vergroot. Door ook het aspect gezondheid in een vroegtijdig stadium mee te nemen bij planvorming.

Ontwikkelingen op deze opgave waar we op aansluiten:

- De woonvisie is vastgesteld door de raad. Deze visie is opgesteld met inwoners, maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven.
- De ontwikkeling van de nieuwe omgevingswet

7.2 Meedoen naar vermogen

De centrale vraag is: hoe kan iedere inwoner een zinvolle bijdrage leveren aan onze samenleving?

Uit diverse onderzoeken is gebleken dat inwoners die een zinvolle dagbesteding hebben, gelukkiger en gezonder zijn en minder beroep doen op financiële regelingen en ondersteuning dan hun leeftijdsgenoten die zonder werk of activiteit thuis zitten. We zijn van mening dat ieder mens een zinvolle bijdrage kan leveren aan onze samenleving.

Dit thema richt zich op het vergroten van kansen voor inwoners om te participeren op grond van wat zij kunnen. Bij een werkgever, een beschut werk omgeving, een vrijwilligersorganisatie-, of in een vorm van (arbeidsmatige) dagbesteding. In deze maatschappelijke opgave komen de Participatiewet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en basisnetwerk bij elkaar. Er kan een combinatie worden gemaakt met de inzet van deze inwoners bij ondersteuning van sportverenigingen, maatschappelijke organisaties, buurt- of wijkwerk of ander vrijwilligerswerk. Educatie en scholing maken, waar mogelijk en gewenst, onderdeel uit van dit inhoudelijke punt. Hierbij moet rekening worden gehouden met een toets op verdringing van bestaande arbeid.

Ontwikkelingen op de opgave waar we op aansluiten:

- Pilot Activerend Werk in de Liemers, Doesburg en Montferland: Via de pilot Activerend Werk wordt dit thema breed aangevlogen. De gehele dagbesteding voor verschillende doelgroepen is hierin opgenomen. Deze pilot heeft als uitgangspunt dat iedereen met of zonder beperking een bijdrage kan leveren aan de samenleving. Een plek die passend, efficiënt, dichtbij en zo regulier mogelijk is. Er wordt vooral ingezet op ontwikkeling van inwoners. Dit in een goede en veilige omgeving, waar mogelijk bij reguliere werkgevers. Deze pilot is op het snijvlak van de Participatiewet, de Wmo 2015 en de Jeugdwet. De ontschotting tussen deze decentralisaties is een sub doelstelling van het project. Het voorziet in kansen voor een kwetsbare groep inwoners, waarbij individueel maatwerk en ontwikkeling het leidend motief is.
- Ontwikkelingen Presikhaafwerkbedrijven. Presikhaaf Bedrijven is verwickeld in een overname door de gemeente Arnhem. Op het moment van schrijven hebben de deelnemende gemeenten in de GR Presikhaaf een propositie van Arnhem gekregen waarvan eind juli duidelijk wordt wie er meedoen in de transitie van Presikhaaf naar een Arnhems Werkbedrijf. Onlosmakelijk met dit onderwerp verbonden is een breed Liemers onderzoek (Radar Advies) naar een nieuwe uitvoeringsstructuur voor de Participatiewet in de Liemers, Doesburg en Montferland. Beide onderwerpen liggen elkaars verlengde en de uitkomsten ervan zijn bepalend voor de uitvoering. Daarnaast biedt een nieuwe structuur, kansen voor onze inwoners om meedoen écht mogelijk te maken.

Voor inwoners die nu werkzaam zijn bij Presikhaaf bedrijven, geldt dat zij een zinvolle dagbesteding nodig hebben. Het blijkt dat deze inwoners door te werken in een beschutte omgeving, een zelfstandig leven kunnen leiden en relatief weinig beroep doen op andere ondersteuningsmaatregelen, waaronder de Wmo.

- Dagbesteding voor ouderen: de Pilot activerend werk richt zich op inwoners tot 67 jaar omdat dit de pensioenleeftijd is. Ouderen hebben vaak ook behoefte aan een zinvolle invulling van hun dag. De meeste ouderen zijn in staat om dit zelf te organiseren. Er is een groep ouderen die behoefte heeft aan gestructureerde dagbesteding soms als respijtzorg voor de partner of soms ter voorkoming van eenzaamheid, of het nu in een instelling is of in een wijk bij een ontmoetingsruimte. In Duiven is dit een punt van aandacht.

7.3 Zelfredzaamheid naar vermogen

De centrale vraag hierbij is: hoe kunnen kwetsbare inwoners zo zelfstandig mogelijk leven en opgroeien in onze samenleving

Dit thema richt zich vooral op het creëren van een vangnet voor de kwetsbare inwoners. Zodat zij toch in staat worden gesteld om mee te kunnen doen. Dit zijn inwoners die het niet zelfstandig redden, die ondersteuning nodig hebben om weer verder te kunnen of om het leven zelf op te pakken. Dit zijn ook inwoners die grotere gezondheidsrisico's lopen dan inwoners die zelfstandig hun weg vinden. Vaak doen deze mensen een beroep op individuele voorzieningen in het kader van de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet. Daarnaast hebben we gemeentelijk beleid ontwikkeld voor de ondersteuning van deze kwetsbare inwoners zoals bijzondere bijstand, minima beleid en beleid rondom statushouders.

Voor jeugdigen en hun opvoeders is er jeugdhulp en kan dit zich uitstrekken van licht tot zware hulp zoals op het terrein van jeugdbescherming. Daarnaast speelt in deze maatschappelijke opgave het advies- en meldpunt Veilig Thuis een rol, wanneer het om kindermishandeling en/of huiselijk geweld gaat. Ouders en kinderen kunnen rekenen op verantwoorde hulp door geregistreerde professionals, die past bij de hulpvraag en die volgens professionele standaarden wordt ingezet. Scholen hebben in de Wet Passend Onderwijs de verantwoording gekregen om kinderen zolang mogelijk in het reguliere onderwijs op te vangen. We sluiten waar nodig aan met ondersteuning of jeugdhulp. Voor volwassenen die niet in staat zijn zich op eigen kracht of met ondersteuning van het sociale netwerk of vrijwilligers te handhaven in de samenleving, bieden we individuele Wmo-voorzieningen.

De toegang tot deze voorzieningen loopt voor een groot deel via het loket WWZ.

Tijdens het keukentafel gesprek wordt ingegaan om de specifieke ondersteuningsvraag van onze inwoners. De consulenten stellen samen met de inwoner een ondersteuningspakket samen, dat helemaal op maat gemaakt is. In het sociaal team wordt voor multi-probleem situaties gewerkt volgens de systematiek één gezin, één plan, één regisseur.

Op deze manier worden de meest kwetsbare inwoners op maat ondersteund om blijvend deel te nemen aan onze Duivense samenleving.

Ontwikkelingen op de vraag waar we op aansluiten:

- Ontwikkeling in het kader van minimabeleid
- Ontwikkelingen bij schuldhulpverlening voor meerdere doelgroepen
- De individuele voorzieningen Jeugd en Wmo en activerend werk zijn regionaal aanbesteed via het IAS Centraal-Gelderland. Op regionaal niveau werken we samen om de transformatie verder vorm te geven door product ontwikkeling.
- Binnen de jeugdhulp zijn contracten landelijk en boven regionaal ingekocht. Ook hier wordt gewerkt aan productontwikkeling.
- Zorg voor een doorgaande zorglijn 18 min 18 plus
- Het ontwikkelen van laagdrempelige opvoed ondersteuning
- Er is een groep kinderen die nog niet naar school gaan, maar in een kwetsbare omgeving opgroeien, kinderen met een taalachterstand of kinderen met ouders met psychiatrische achtergrond. Deze kinderen zijn gebaat met extra vroeg en voorschoolse opvang. (VVE)
- Het realiseren voor taalklassen voor kinderen die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen
- We zetten actief in op laaggeletterdheid.

7.4 De basis op orde

Centrale vraag: hoe versterken we onze sociale basis tot een vitale samenleving. Dit is een basis waarin inwoners zelf initiatieven ontwikkelen en waar elke inwoner (met of zonder beperking) aan kan deelnemen en waar ze zich gesteund voelt.

Wat we willen bereiken is een piramide met een krachtige en stevige basis, bestaande uit verenigingen, informele netwerken, sociale verbanden, buurten, straten en scholen voor alle inwoners waardoor het prettig leven is in Duiven. Hierin bewegen zich de meeste Duivenaren. Ze zijn volledig zelfstandig in staat om een eigen leven te leiden, kinderen op te voeden, te werken, hun vrije tijd te besteden en sociale verbanden aan te gaan. Naast deze zelfstandig functionerende inwoners, nemen ook de kwetsbare inwoners deel aan deze basis. Met kleine aanpassingen en ondersteuning vanuit deze basis is het mogelijk voor onze kwetsbare inwoners om deel te nemen aan deze gewone activiteiten en aan het dagelijks leven.

Ontwikkeling waar we op aansluiten:

- De door-ontwikkeling van het basisnetwerk:
we zetten hierbij in op een verstevigen van de 0de lijn door het ondersteunen van het verenigingsleven, vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers, mantelzorgers.
We investeren in de opbouw van een netwerk met eerstelijns professionals die flexibel inspelen op de veranderende ondersteuningsvragen en die verbinding houden met de nulde lijn en de individuele voorzieningen
Dit doen we onder andere door eerstelijns professionals te verbinden aan deze partijen.
- Het door ontwikkelen van actief verbinden via BOSS en combinatiefunctionarissen
- Het uitwerken van het kunst- en cultuurpact
- Scholen zijn belangrijke vindplaats.
- Preventieve gezondheidszorg
- Het stimuleringsbeleid is bij deze maatschappelijke opgave de basis van waaruit we vertrekken. Onze gemeente kent veel mooie verenigingen en stichtingen met tal van

vrijwilligers die zorgdragen voor een mooi verenigingsaanbod. Sommigen hebben meer op hun verlanglijstje staan en willen door pakken om andere initiatieven van de grond te krijgen waar iedereen baat bij heeft. Via het nieuwe stimuleringsbeleid gaan we op een andere manier verenigingen, inwoners en initiatieven ondersteunen en faciliteren.

- Het inzetten van accommodaties kan ook een middel zijn om activiteiten en initiatieven mogelijk te maken. Daarom is het accommodatiebeleid voor deze maatschappelijke opgave van belang.

8. Financieel duurzaam.

8.1 Financieel houdbaar

Met de transformatie willen we het sociaal domein fundamenteel veranderen. We willen onze inwoners aanspreken op hun eigen kracht en verantwoordelijkheid, we willen ondersteuning zo “normaal” mogelijk en zo dicht mogelijk in de buurt van onze inwoners organiseren. We sluiten aan op de vraag die gesteld wordt en waar het nodig is zetten we individuele voorzieningen in. We versterken de sociale basis en de laagdrempelige voorzieningen zodanig dat een deel van onze kwetsbare inwoners geen, minder of kortdurend een beroep hoeft te doen op individuele voorzieningen. Dit houdt in dat de uitgaven voor de sterke basis en de laagdrempelige voorzieningen hoger zullen worden en de uitgaven bij de individuele voorzieningen zullen afnemen. De verwachting is dat deze fundamentele verandering mogelijk is binnen de bestaande budgetten en dat door deze benadering de zorg en ondersteuning voor onze inwoners ook op termijn financieel houdbaar blijft.

8.2 Het financiële kader

Het financiële kader bestaat uit de inkomsten voor de decentralisatie-uitkeringen voor het sociaal domein en andere rijksuitkeringen voor de beleidsonderdelen van het sociaal domein samen met de gemeentelijke gelden die de raad beschikbaar stelt voor subsidies in het sociaal domein.

8.3 Ontschotten van budgetten

In het voorgaande deel schetsen we de samenhang tussen de verschillende decentralisaties onderling en de samenhang met de verschillende beleidsterreinen op het gebied van het sociaal domein, programma 2 van onze gemeentelijke begroting. Om de transformatie mogelijk te maken ontschotten we de verschillende budgetten, zodat er voor nieuwe slimme oplossingen die voorheen niet mogelijk waren ook financieel slimme verbindingen kunnen ontstaan.

8.4 Onzekerheid financiën

Hoewel we denken dat we de transformatie kunnen laten plaatsvinden binnen bestaande budgetten zijn er onzekerheden over de ontwikkeling van de financiële houdbaarheid. Hieronder noemen we er enkele.

Er bestaat altijd een kans dat de decentralisatie-uitkeringen of andere uitkeringen van de overheid gekort worden. We krijgen te maken met ontgroening en vergrijzing en het is moeilijk voorspelbaar wat die betekent voor de uitgaven van de zorg. Vanaf 2020 worden we als regiogemeente verantwoordelijk voor beschermd wonen, het is nu nog onduidelijk welke financiële middelen hiermee gemoeid zijn.

9. Sturing en monitoring

De raad stuurt met de transformatie-agenda op het in gang zetten van veel en mogelijk soms ingrijpende veranderingen in de brede uitvoeringspraktijk en inrichting van het sociaal domein. We brengen van te voren geen blauwdruk in beeld van wat het precies gaat worden, maar ontwikkelen gaandeweg, samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. De raad stelt de kaders door het bepalen van uitgangspunten en leidende principes, ontwikkelopgaven en kan onderweg monitoren en bij sturen

9.1 Inhoudelijke agendavorming: 2 jaarlijkse brede dialoog met de samenleving en partners

Eerder hebben we aangegeven dat we voor de agendavorming onze partners en inwoners nodig hebben. Daarom stellen we voor dat er elke twee jaar een uitgebreide dialoog is met de gemeenteraad, partners en samenleving, over de ontwikkelopgaven en de voortgang van de transformatieagenda. Tijdens deze dialoog wordt de relevantie van de onderwerpen in de agenda onderzocht, de vraag wordt gesteld of dat er bijstellingen nodig zijn. Dit leidt er toe dat de agenda bijgesteld wordt als dit nodig is en op deze manier ook aan blijft sluiten bij alle ontwikkelingen.

De huidige ontwikkelopgaven zijn geformuleerd op basis van recente, interactieve trajecten waarin intensief met inwoners en maatschappelijke partners gesproken is. Denk hierbij aan de overlegtafels bij de regionale aanbesteding van de individuele voorzieningen, het interactieve traject in het kader van de woonvisie, de uitkomsten van de DDWD -weken. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van signalen van de consultants van het loket WWZ en de input van beleidsambtenaren. Dit zien we als een eerste start waarmee inhoudelijke richting gegeven wordt aan de transformatie.

9.2 Monitoring en sturing

Om de raad de bedoelde monitoring en sturing te geven is er op dit moment een te beperkt instrumentarium beschikbaar. De breedte en de complexiteit van de ingezette veranderingen vraagt om de ontwikkeling van een juist instrumentarium om informatie op een begrijpelijke en zinvolle wijze beschikbaar te stellen aan de raad.

1. Gestructureerde data-analyse

We beschikken in Duiven over een groot aantal datasets. We hebben informatie van onze backoffice, we nemen deel aan klanttevredenheidsonderzoeken, we nemen deel aan benchmarken. Vanuit de VGGM krijgen we gezondheidsmonitors. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de vele gegevens die beschikbaar zijn. We willen deze gegevens samenvoegen zodat zij bruikbaar zijn voor het monitoren van ontwikkelingen en trends. Daar waar gegevens of informatie ontbreekt, kunnen we deze gericht aanvullen. Daarnaast willen we inzetten op trendanalyses voor de toekomst, zodat we voor de lange termijn inzicht hebben wat er op ons afkomt.

2. Monitoren van effecten

Het is voor de raad van betekenis om voortdurend na te gaan wat de effecten zijn van alle wijzigingen en ontwikkelingen voor het welbevinden van de inwoners. Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed. We investeren op het ontwikkelen van een monitoringsysteem dat in staat is om de effecten te meten. We gaan in overleg met de gemeenteraad om te bepalen welke monitoringsgegevens relevant zijn.

3. Rapportage via Planning- en control cyclus van de raad.

De voortgang van de transformatie-agenda wordt eens in de twee jaar uitgebreid tegen het licht gehouden. De jaarlijkse voortgang wordt zowel inhoudelijk als financieel gerapporteerd aan de raad via de reguliere planning- en control cyclus. In de begroting kan de raad sturen op de plannen en speerpunten en in de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de resultaten van het voorgaande jaar.

9.3 De verhouding van de transformatie-agenda tot afzonderlijke beleidsnota's.

Met het vaststellen van de transformatie-agenda definieert de raad uitgangspunten en principes voor de brede aanpak van zeer diverse vraagstukken, die optreden op een groot aantal, divers maar samenhangende beleidsterreinen. De transformatie-agenda is de paraplu waar onder afzonderlijke beleidsnotities ontwikkeld worden.